

Goed geïnformeerd richting de Europese verkiezingen

Op 6 juni gaat Nederland naar de stembus om zijn vertegenwoordigers in het Europees Parlement (EP) te kiezen. De uitkomst van deze verkiezingen hebben veel invloed op de koers van Europa de komende 5 jaar, en dus op Nederland. Om goed geïnformeerd een keuze te kunnen maken schrijft Berenschot informatieve publicaties én werken we samen met de AI stemhulp van OpenVerkiezingen.nl. Dit introductie artikel gaat in op wat de Europese verkiezingen ook al weer inhouden, welke thema's een rol gaan spelen en hoe de AI stemwijzer kan helpen om een keuze te maken.

De verkiezing van het EP: hoe zat het ook al weer?

De Europese verkiezingen zijn een cruciaal moment waarin burgers van de Europese Unie (EU) hun vertegenwoordigers in het EP kiezen. Deze verkiezingen vinden elke vijf jaar plaats en bieden burgers de kans om invloed uit te oefenen op het beleid van de EU. Het EP, een van de drie belangrijkste instellingen van de EU, speelt een essentiële rol bij het vaststellen van wetgeving en het controleren van de Europese Commissie (EC).

Tijdens de verkiezingscampagne debatteren politieke partijen en kandidaten over uiteenlopende onderwerpen, van economie en migratie tot klimaatverandering en buitenlands beleid. Het resultaat van de Europese verkiezingen beïnvloedt niet alleen de richting van het EU-beleid, maar heeft ook bredere implicaties voor lidstaten en internationale betrekkingen.

Het EP kent 705 zetels, die verdeeld zijn over de lidstaten van de EU op basis van hun bevolkingsaantallen. Nederland heeft 29 zetels. De stemming voor het EP vindt plaats (in Nederland op 6 juni) via evenredige vertegenwoordigingssystemen in elke lidstaat.

Dit betekent dat partijen kandidatenlijsten presenteren en kiezers hun stem uitbrengen op de partij van hun keuze. De zetels worden vervolgens verdeeld op basis van het aantal stemmen dat elke partij heeft ontvangen.

Nationale politieke partijen werken in Europees verband samen in Europese politieke families. Europese politieke families worden gevormd door politieke partijen die overeenkomstige ideologische standpunten delen. Na de verkiezingen voor het EP vormen de politieke partijen politieke fracties, op dit moment zijn er 7.

Hoe en waarover vindt besluitvorming plaats?

In Europa wordt door drie instituties besloten over de richting op een steeds groter aantal thema's. Formeel debatteert het EP over de voorstellen van de EC en stelt eventueel wijzigingen voor. Daarna nemen het Parlement samen met de Raad van de Europese Unie (waarin de ministers van lidstaten zitten) een besluit over de finale voorstellen.

De EU heeft een reeks **exclusieve competenties** (zgn. werkvelden) waarover zij besluiten mag nemen.

De belangrijkste competenties van de EU zijn:

- **Interne Markt:** De EU heeft de bevoegdheid om de interne markt te bevorderen en dient het vrije verkeer van goederen, diensten, kapitaal en personen binnen de EU-lidstaten te waarborgen.
- **Handelsbeleid:** De EU mag handelsovereenkomsten sluiten met andere landen.
- **Monetair beleid:** De Europese Centrale Bank (ECB) stuurt het monetaire beleid voor de euro landen.
- **Mededinging:** De EU ziet toe op concurrentie en probeert kartelvorming te voorkomen.
- **Milieubeleid:** De EU is bevoegd op het gebied van milieubescherming, en stelt normen voor luchtkwaliteit, waterkwaliteit en afvalbeheer.
- **Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid:** de EU mag buitenlands en veiligheidsbeleid voeren op bepaalde gebieden.

De EU heeft ook een aantal **gedeelde competenties**, de voornaamste zijn: Landbouwbeleid, Regionaal beleid, Milieubeleid, Consumentenbescherming, Vervoersbeleid en Energiebeleid. Deze gedeelde bevoegdheden vereisen vaak nauwe samenwerking tussen de EU-instellingen en de nationale overheden van de lidstaten om effectieve beleidsmaatregelen te ontwikkelen en uit te voeren.

Op een aantal competenties heeft de EU **geen bevoegdheden**. Het gaat dan bijvoorbeeld over de controle over zaken als: belastingen, onderwijs, gezondheidszorg, sociale zekerheid, rechtshandhaving en nationale defensie. Nationale regeringen hebben ook bevoegdheden op het gebied van cultuur, regionale ontwikkeling en binnenlandse aangelegenheden.

Over welke thema's gaat het vooral de komende 5 jaar?

Bij Berenschot hebben we helaas geen glazen bol, wel hebben we een beeld bij de onderwerpen waar de politiek(e families) het de komende 5 jaar met elkaar over eens moeten worden. Ook vinden wij het belangrijk dat elke kiezer goed geïnformeerd zijn stem uitbrengt.

Enkele Berenschotters schrijven daarom in aanloop naar de verkiezingen een publicatie over een volgens ons belangrijk verkiezingsthema (*indicatief*):

- **Opkomst en de rol van AI:** Navigeren tussen innovatie, privacy-uitdagingen en big-tech
- **Energie(on)afhankelijkheid en de klimaatambities**
- **Nieuwe ronde, nieuwe kansen:** de ontwikkeling van een nieuw Cohesiebeleid
- **Van Migratiepact tot Spreidingswet:** de zoektocht naar een eerlijke verdeling
- **Naar bedrijfstransparantie:** De Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)
- **Noodzaak participatie bevorderen:** Democratische betrokkenheid in Europa op een helling
- **Duurzame verbintenis:** een Europees perspectief op mobiliteit, welke richting gaan we op?
- **Het potentieel van waterstof:** Is H2 de sleutel voor transitie en behoud van de intensieve industrie?
- **Strategische onafhankelijkheid:** nut en noodzaak voor samenwerking op gebied van defensie
- **Landbouwbeleid en de milieueffecten:** Een balans waar Europa zich nog een weg in moet vinden

Samenwerking met AI stemwijzer

Objectieve informatie over wat elke (Nederlandse) politieke partij wil met deze (en andere thema's) is belangrijk. Waar bestaande stemwijzers alleen op vooraf gedefinieerde onderwerpen inzicht geven, biedt AI nu de mogelijkheid om inzicht te krijgen op beleidsthema's die voor U echt belangrijk zijn.

Berenschot wil voorop lopen in het gebruik van AI als nuttige toepassing en is daarom een unieke samenwerking aangegaan met de Stichting Open Politiek. Deze stichting heeft de eerste AI stemwijzer van Nederland. De AI stemwijzer geeft objectief en snel antwoordt op de vragen die u heeft.

Omdat wij ook erg benieuwd zijn naar de standpunten van politieke partijen stellen we voor elk artikel telkens een vraag en een stelling aan de AI stemwijzer. Het resultaat publiceren we, voor achtergrond zie de link.

Dus: wilt u meer weten over hoe een politieke partij denkt over de behandelde onderwerpen, dat kan! Vanaf eind april 2024 zijn alle politieke programma's beschikbaar en is de AI stemhulp online. Voor meer informatie over de AI stemwijzer en de missie van Stichting Open Politiek, kijk op: www.openverkiezingen.nl

Vraag: Wat is de visie op de toekomst van de Europese Unie?

Onderstaande antwoorden zijn AI gegenereerd en waar nodig ingekort. Klik voor het volledige antwoord en/of antwoordt op andere vragen op de volgende link [Visie op toekomst van Europa?](#) en selecteer een partij naar keuze.

Partij	AI stemwijzer gegenereerde antwoorden
	Deze partij heeft een kritische visie op Europa. Ze willen wel samenwerken in Europa, maar zijn tegen beleid dat wordt opgelegd door ongekozen ambtenaren uit Brussel (...)
	Deze partij pleit voor een sociaal en rechtvaardig Europa, waarbij democratie zo dicht mogelijk bij de burger staat. Ze vinden het belangrijk dat de EU opkomt voor grondrechten als democratie, onafhankelijke rechtspraak en vrije journalistiek. (...)
	Deze partij pleit voor het afschaffen van het vetorecht binnen de Europese Unie, het democratiseren van de EU met meer inspraak voor Europeanen en minder dictaten uit Brussel, en het versterken van de samenwerking met de EU om gezamenlijk uitdagingen aan te gaan. (...)
	Deze partij is kritisch op het functioneren van de Europese Unie in de afgelopen jaren, maar staat pal voor Europese samenwerking. Ze willen terug naar de basis van Europese samenwerking en zijn tegen de vorming van een federale "EU-superstaat". Ze willen dat besluiten zoveel mogelijk op lokaal niveau worden genomen en pleiten voor meer subsidiariteit. (...)
	Deze partij heeft een positieve visie op Europa en benadrukt het belang van een sterke Europese Unie. Ze beschouwen de Europese Unie als een belangrijke bron van vrede, welzijn en welvaart en geloven dat samenwerking binnen Europa nodig is om mondiale uitdagingen zoals klimaatverandering, digitalisering, migratie en ongelijkheid aan te pakken. (...)
	Deze partij staat positief tegenover Europese samenwerking en wil de Europese waardengemeenschap koesteren. Zij willen meer Europese samenwerking op grote uitdagingen zoals klimaatverandering, migratiebeleid, belastingontwijking, een eerlijke economie en geopolitiek beleid. (...)
	De PVV wil een soeverein Nederland dat sterke bilaterale en economische banden heeft met andere landen, maar geen politieke unie zoals de EU. Ze willen een bindend referendum over Nexit en geen dictaten meer van ongekozen eurocommissarissen over verschillende onderwerpen. (...)
	Deze partij staat een sterke Europese Unie voor. Ze willen dat de EU stevig opereert op het gebied van veiligheid en mensenrechtenschendingen veroordeelt. Ze stellen voorwaarden aan landen die lid willen worden van de EU en willen landen die de rechtsstaat niet respecteren stevig aanpakken.
	Deze partij heeft een kritische visie op Europa en pleit voor het behoud van de eigenheid en soevereiniteit van lidstaten binnen de Europese Unie. Zij willen dat de EU zich richt op kernzaken zoals de interne markt. (...)
	De VVD benadrukt het belang van de Europese Unie als middel om Nederlandse belangen te behartigen in een onveilige wereld met rivaliserende grootmachten. Zij willen de geopolitieke slagkracht van de EU vergroten door in te zetten op strategische soevereiniteit, het benutten van de economische macht van de EU, het afschaffen van het veto op buitenlandbeleid, het strikt en eerlijk zijn bij uitbreiding van de EU, en het beschermen van rechtsstaten binnen de EU. (...)
	Deze partij lijkt kritisch te zijn op de Europese Unie en stelt dat deze steeds meer een belemmering is geworden in plaats van een begeleider voor meer banen, welvaart en kansen voor Nederlandse bedrijven. Ze benadrukken dat Europa geen transferunie van Noord naar Zuid Europa moet zijn.
	FVD is kritisch ten opzichte van de Europese Unie en andere internationale organisaties. Ze pleiten voor een terughoudende opstelling in de buitenlandse politiek en willen de Nederlandse wet boven internationale verdragen en afspraken stellen. Ze willen de banden met de BRICS-landen versterken en sturen aan op intelligente uittreding uit de Europese Unie.
	VOLT wil een open EU waar plaats is voor vluchtelingen en arbeidsmigranten. Ze pleiten voor een menselijk vluchtelingenbeleid en een verstandig arbeidsmigratiebeleid voor de EU als geheel. Volt wil dat Nederland zich inzet voor een Europees Asiel- en Migratiepact en streeft ernaar dat Nederland zich inzet voor de afschaffing van de Dublinverordening. (...)
	GL/PVDA pleit voor een socialere en groenere EU, waarbij sociale rechten gelijkgesteld worden aan economische vrijheden en er wordt gewerkt aan een klimaatneutrale en circulaire economie. Daarnaast zijn ze voorstander van uitbreiding van de EU, met name voor landen als Oekraïne, Georgië en de Westelijke Balkan. (...)
	Deze partij heeft een visie op Europa waarbij zij voorstander zijn van Europese samenwerking, maar wel met behoud van de huidige nationale soevereiniteit. Ze willen dat de EU zich richt op het versterken van de buitengrenzen, het ontwikkelen van een stabiele ring rond Europa en het aanpakken van bedreigingen en kansen in de wereld. (...)

Stelling: Een sterk Europa is goed voor Nederland.

We hebben ook een stelling over dit thema opgesteld. Benieuwd hoe politieke partijen aankijken tegen deze stelling? Klik dan op de volgende link [Een sterk Europa is goed voor Nederland](#) en selecteer een partij naar keuze.